

FAKULTETA ZA UPRAVO

**SEMINARSKA NALOGA
JAVNE SLUŽBE - JS**

2. Letnik

Predmet: Upravno Pravo

Študentka:

Datum: 13.11.2006

JAVNE SLUŽBE

1. POJEM JAVNE SLUŽBE

- dejavnost, ki se izvaja v **javnem interesu**
- tisto upravno delovanje, s katerim se zagotavlja **zadovoljevanje potreb splošnega pomena**
- dejavnost, za katere izvajanje je odgovorna država ali lokalna skupnost
- dejavnost, ki se opravlja v javnopravnem režimu

JAVNE SLUŽBE

2. FORMALNI IN MATERIALNI VIDIK JS

Formalni vidik: kadar je nosilec dejavnosti javnopravna oseba – neodvisno od vrste in narave dejavnosti

Materialni vidik: kadar dejavnost, ki se opravlja kot javna služba izpolnjuje določene kriterije oz. ima določene lastnosti

JAVNE SLUŽBE

3. MERILA ZA OPREDELITEV POJMA JS

- zanjo ne veljajo tržne zakonitosti
- zagotavlja trajno opravljanje dejavnosti za normalno življenje skupnosti
- ima zagotovljen krog uporabnikov javnih dobrin (nekatero dobrine uporabljamo kolektivno: javna razsvetljava, javna cesta...)
- določa prisilno uporabo nekaterih javnih dobrin (npr. priključitev na javni vodovod, kanalizacijo..)

JAVNE SLUŽBE

4. VRSTE JAVNIH SLUŽB: **gospodarske** in **negospodarske**

- določene s posameznimi zakoni
- ZGJS (Zakon o gospodarskih javnih službah)
- ZZ (Zakon o zavodih)

Gospodarske javne službe:

- dejavnosti na področju gospodarske infrastrukture (transportna, energetska infrastruktura, pošta, komunala)
- financirajo se praviloma s prodajo storitev

JAVNE SLUŽBE

VRSTE JAVNIH SLUŽB

Gospodarske javne službe

- **Državne** (za zagotavljanje odgovorna država)
- **Lokalne** (za zagotavljanje odgovorne lokalne skupnosti - občine)
- **Obvezne** so tiste, ki jih država ali lokalna skupnost mora zagotavljati kot javne službe
- **Izbirne** so tiste, ki jih lahko lokalna skupnost zagotavlja kot javne službe (ni pa nujno, da jih)

JAVNE SLUŽBE

VRSTE JAVNIH SLUŽB

Negospodarske javne službe

- dejavnosti na področju zdravstva, vzgoje, in izobraževanja, kulture, socialnega varstva, znanosti
- dejavnosti, ki se praviloma financirajo iz javnih sredstev na podlagi nacionalnih programov

JAVNE SLUŽBE

5. NAČINI IZVAJANJA JAVNIH SLUŽB

Režijski obrat (izvajanje v režiji)

- govorimo takrat, kadar javno službo neposredno opravlja država preko svojih organov oz. upravnih služb ali javnih ustanov, ki jih v ta namen ustanovi
- ustanovi torej ustrezno organizacijsko obliko upravnega organa oz. službe ali drugo državno ustanovo, ki neposredno proizvaja proizvode, ki so javne dobrine
- redka oblika izvajanja javnih služb – le na lokalni ravni

JAVNE SLUŽBE

NAČINI IZVAJANJA JAVNIH SLUŽB

Koncesija

- oblika privatiziranega izvajanja javne službe
- gre za **pooblastilo**, ki ga država ali lokalna skupnost da osebi zasebnega prava za izvajanje javne službe
- S podelitvijo koncesije nastane **koncesijsko razmerje**, v katerem nastopata:
  1. **koncedent** (tisti, ki podeli koncesijo – država ali lokalna skupnost)
  2. **koncesionar** (oseba zasebnega prava, ki izvaja JS)

JAVNE SLUŽBE

NAČINI IZVAJANJA JAVNIH SLUŽB

Vlaganje javnega kapitala

- gre za privatizirano izvajanje javne službe, ko država preko vlaganj svojega kapitala v dejavnost zasebno pravnih subjektov zagotavlja, da ti v okviru svoje dejavnosti opravljajo storitve, ki so predmet določene javne službe
- s takšnimi kapitalskimi vložki si država zagotovi tudi ustrezen delež glede odločanja

JAVNE SLUŽBE

NAČINI IZVAJANJA JAVNIH SLUŽB

Javni gospodarski zavod

- redka oblika izvajanja JS
- pride v poštev, ko gre za opravljanje ene ali več gospodarskih javnih služb, ki jih zaradi njihove narave ni mogoče opravljati kot profitne oz. če to ni njihov cilj
- ustanovitelj je država ali lokalna skupnost

Javno podjetje

- najpogostejša oblika izvajanja gospodarske JS
- izvaja se kadar gre za opravljanje ene ali več gospodarskih JS večjega obsega ali kadar to narekuje narava monopolne dejavnosti
- srečamo jih na področju državnih in lokalnih gospodarskih javnih služb

JAVNE SLUŽBE

Razlike med gospodarskimi in negospodarskimi JS

- gospodarske javne službe se običajno izvajajo monopolno, kar ne velja za negospodarske
- gospodarske JS se financirajo preko cen storitev, negospodarske JS pa iz proračunskih sredstev in posebnih namenskih skladov
- pri gospodarskih JS lahko kot javno službo opredelimo neko dejavnost v celoti, pri negospodarskih JS pa je javna služba lahko samo del dejavnosti in se določi z nacionalnim programom

JAVNE SLUŽBE

6. STVARI, NAMENJENE IZVAJANJU JS

JAVNO DOBRO

- izraz, ki označuje stvari, namenjene javni (splošni) rabi in stvari, ki so namenjene izvajanju javnih služb (tako GJS kot tudi NGJS)
- glede na način nastanka govorimo o naravnem dobru (morje, jezera...) in grajenem javnem dobru (javne ceste, parki, trgi...)

JAVNA INFRASTRUKTURA

- so združene nepremičnine namenjene javni uporabi, kakor tudi objekti in omrežja namenjeni izvajanju javnih gospodarskih služb

LOKALNE JAVNE SLUŽBE V OBČINI PIRAN

STATUT IN ODLOK O GOSPODARSKIH JAVNIH SLUŽBAH

- 7. poglavje statuta občine Piran
- po statutu občina zagotavlja opravljanje javnih služb, ki jih sama določi, in javnih služb, za katere je določeno z zakonom
- Opravljanje javnih služb občina zagotavlja:
  - ❖ neposredno v okviru občinske uprave
  - ❖ z ustanavljanjem javnih podjetij in javnih zavodov
  - ❖ dajanje koncesij
  - ❖ z vlaganjem lastnega kapitala v dejavnost oseb zasebnega prava

LOKALNE JAVNE SLUŽBE V OBČINI PIRAN

- javne službe ustanavlja **občinski svet** občine, ki izvršuje ustanoviteljske pravice
- nadzor nad izvajanjem JS izvršujeta občinski statut in župan
- način in pogoje izvajanja JS predpiše občina z odlokom (razen v primerih ko zakon ne določa drugače)

LOKALNE JAVNE SLUŽBE V OBČINI PIRAN

Na področju **družbenih dejavnosti** občina zagotavlja JS za izvajanje naslednjih dejavnosti:

- predšolska vzgoja in varstvo otrok
- osnovnošolsko izobraževanje
- osnovno zdravstvo in lekarna
- socialno varstvo
- kultura in knjižničarstvo

LOKALNE JAVNE SLUŽBE V OBČINI PIRAN

Na **področju GJS** občina ustanovi JS za:

- oskrba s pitno vodo
- ravnanje s komunalnimi odpadki in odlaganje ostankov komunalnih odpadkov
- odvajanje in čiščenje odpadnih in padavinskih voda
- javno snago in čiščenje javnih površin
- urejanje javnih poti, površin za ceste in zelenih površin
- pregledovanje, nadzorovanje in čiščenje kurilnih naprav zaradi varstva zraka
- gospodarjenje s stavbnimi zemljišči
- vzdrževanje občinskih javnih cest in na drugih področjih, če tako določa zakon

LOKALNE JAVNE SLUŽBE V OBČINI PIRAN

- Glede financiranja gospodarskih javnih služb odlok določa, da se storitve javnih služb, ki so individualno določljive, financirajo **iz cene**
- Storitve gospodarskih javnih služb, pri katerih ni mogoče ugotoviti njihovega uporabnika, se financirajo **iz proračunskih sredstev**

JAVNO PODJETJE OKOLJE PIRAN

ANALIZA PODJETJA (1)

- v 100% lasti občine Piran
- sedež podjetja v Piranu, Fornače 33
- ukvarja se z različnimi dejavnostmi kot so *zbiranje in odvoz odpadkov, upravljanje z kanalizacijo in čistilnimi napravami v občini, upravljanje s kopališčem, z luko Piran, s parkirišči, upravljanje centralne plaže v Portorožu in podobno*

JAVNO PODJETJE OKOLJE PIRAN

ANALIZA PODJETJA (2)

- vizija podjetja je razvoj v visoko tehnološko razvito podjetje, ki bi prispevalo k čim hitrejšemu in višjemu razvoju občine Piran
- prednostni cilj občine je vzpostaviti medobčinski oziroma regionalni sistem zbiranja, obdelave in predelave odpadkov, v skladu z zakonodajo

JAVNO PODJETJE OKOLJE PIRAN

DEJAVNOSTI IN POSLOVANJE DRUŽBE (1)

Podjetje je registrirano za opravljanje sledečih dejavnosti:

- zbiranje in odvoz odpadkov
- kanalizacija in delovanje čistilnih naprav
- splošna gradbena dela
- obratovanje športnih objektov
- prostorsko planiranje in urbanistično načrtovanje
- gradnja cest, železniških prog, športnih objektov
- dejavnost restavracij, gostiln ...

JAVNO PODJETJE OKOLJE PIRAN

DEJAVNOSTI IN POSLOVANJE DRUŽBE (2)

- Vse dejavnosti družba opravlja na način in pod pogoji, ki jih določajo zakoni, statuti, ustanovitelji in drugi predpisi
- Ustanovitelj ima pravice in obveznosti:
  - ❖ sprejem statuta
  - ❖ določa posebne pogoje za izvajanje dejavnosti
  - ❖ daje soglasje k letnim programom dela družbe
  - ❖ sprejema poslovno poročilo in zaključni račun
  - ❖ odloča o investicijah v infrastrukturne objekte
  - ❖ določa obseg in dejavnost družbe
  - ❖ daje soglasje k sklepanju dolgoročnih kreditnih poslov

JAVNO PODJETJE OKOLJE PIRAN

ORGANI DRUŽBE

```
graph TD; A[ORGANI DRUŽBE] --> B(SKUPŠČINA); A --> C(NADZORNI SVET); A --> D(UPRAVA); B --- E[•Občinski svet (25 članov)  
•Odloča:  
➤ o spremembah statuta  
➤ o ustanavljanju družb v državi ali tujini  
➤ povečanju in zmanjševanju osnovnega kapitala  
➤ o imenovanju in odpoklicu članov v NS  
➤ sprejemanju letnega plana]; C --- F[• vodenje poslov  
• 6 članov  
• imenovanje za dobo 4-ih let  
• po statutu je tudi župan član nadzornega podjetja, za čas trajanja njegovega mandata]; D --- G[• poslovanje in delo družbe  
• direktor kot predsednik uprave  
• člane uprave imenuje nadzorni svet na predlog direktorjev];
```

SKUPŠČINA

- Občinski svet (25 članov)
- Odloča:
  - o spremembah statuta
  - o ustanavljanju družb v državi ali tujini
  - povečanju in zmanjševanju osnovnega kapitala
  - o imenovanju in odpoklicu članov v NS
  - sprejemanju letnega plana

NADZORNI SVET

- vodenje poslov
- 6 članov
- imenovanje za dobo 4-ih let
- po statutu je tudi župan član nadzornega podjetja, za čas trajanja njegovega mandata

UPRAVA

- poslovanje in delo družbe
- direktor kot predsednik uprave
- člane uprave imenuje nadzorni svet na predlog direktorjev

JAVNO PODJETJE OKOLJE PIRAN

VIRI FINANCIRANJA DRUŽBE

Družba se financira iz naslednjih virov:

- iz cen proizvodov in storitev javnih dobrin
- iz proračunskih sredstev za financiranje GJS za javne dobrine, katerih uporabniki niso določljivi
- iz proračunskih sredstev za subvencioniranje cen
- iz lastnih sredstev in poslov, najemnin, prodaje in drugih pogodbeno dogovorjenih odnosov

POVEZAVE

- <http://www.piran.si/podrocje.aspx>
- <http://www.okoljepiran.si/>